

Historie Spolku pro zachování místních kulturních tradic

Na otázku, jak vznikl Spolek pro zachování místních kulturních tradic, je poměrně jednoduchá odpověď. Bylo to úplně náhodou!

Když byl v Němčicích v roce 2001 po mnoha letech budování uveden do provozu nový kulturní dům, byl jeho provoz ještě v režii obecního úřadu. Tak se jednou stalo, že někteří, tč. obecní zastupitelé, dospěli k názoru, že by bylo vhodné podpořit návštěvnost restaurace nějakou akcí. Nejlépe bujarou!

Pod vlivem vyprávění *Strejčka Vytlačila* o starých Hušašácích a příkladu Hospůdky u Mašků kohosi napadlo: „Tak uděláme na Silvestra Vážení!“ Rozběhl se kolotoč příprav, ale když došlo na plakáty, věc se zadrhla. „Kdo to bude pořádát? Obec? To se nehodí!“ A tak tam seděli před obrazovkou počítače, okusovali tužky a vymýšleli pachatele akce. „Jednotlivec to pořádát nemůže, měl by to být spolek...“, „... je to v kulturáku, tak tam musí být kultura...“, „... a Vážení byla místní tradice, to tam musí být taky...“, „...tradice? Obnovená! No jo, ale to by bylo jednorázový, my ji přece chceme zachovat!“ Prostě splácali páte přes deváté a když to dali na plakát, všichni jen nevěřicně kroutili hlavami. Pak kdosi pronesl: „To je blbý, to se bude líbit!“ Nechali vše tak a v tu slavnou chvíli, se v Němčicích zrodil Spolek pro zachování místních kulturních tradic. Tehdy pouze jako neformální parta, dalo by se říci "ilegální skupina".

Vážení bylo v následujících sedmi letech jedinou akcí, ke které se Spolek hlásil. Někdy v průběhu roku 2008 kterousi moudrou hlavu napadlo, že když už je Spolek přes ty tradice, tak co třeba vzkřísit Bodlák? Stalo se a na Silvestra roku 2008 vyšel v Němčicích opět, po mnoha letech, necenzurovaný silvestrovský satirický časopis zvaný Němčický bodlák. Myšlenku i název si vypůjčili opět od Stolní společnosti Hušašáků. No, vypůjčili, škarohlíd by mohl říci, že ukradli, ale co... Byla to tradice? Byla! Obnovili ji? Obnovili! Tak bylo vše v pořádku. Na seznam spolkových činností členům přibyly kvartální redakční schůzky, při kterých se sepisovalo, co se komu ve vsi „povedlo“. Počáteční rozjezd byl sice vlažný, ale dnes? Kdo není v Bodláku, jakoby nežil!

Dalším výrazným mezníkem, ve stále ještě ilegální historii Spolku, byl rok následující. Tehdy se konal první ročník subjektivního koštu ovocných pálenek, trochu neoriginálně, nazvaného Němčická šťopka. Jak k tomu došlo? Celkem jednoduše! Většina členů se tehdy, již několik let, věnovala činnosti eufemisticky nazývané pálení. Ono to bylo spíše sbírání, drcení a kvašení ovoce. Nicméně na konci procesu se prováděla destilace, lidově zvaná pálení – nejspíš proto, že probíhá v provozovně zvané pálenice a výsledný produkt sluje pálenka. Podstatné bylo to, že se z ničeho nic zrodila akce, pracovně nazvaná „Dopalná“. Palič, tedy člen, který právě vypálil, pozval večer ostatní, aby zhodnotili výsledný produkt. Pozvaní zase přinesli něco na zub a pak se všichni celý večer věnovali ochutnávání. Akce to byly prima, ale dost při nich trpěla játra. Kohosi napadlo sloučit Dopalné do jedné akce, přizvat ostatní paliče ze vsi i okolí a okošťovat všechny pálenky najednou. A aby ženské nebrblaly, že je to jen bohapustá pitka, vymyslela se soutěž, propozice, hodnotící formuláře, diplomy, putovní pohár pro vítěze,...

Takto vznikla Němčická šťopka a zároveň začala spolupráce Spolku s dalšími subjekty v obci. Na akci byly totiž potřeba prostory, stoly, židle a další vybavení a Spolek ničím z toho nedisponoval. Ažyl nakonec poskytl místní hasiči, tedy správněji Sbor dobrovolných hasičů v Němčicích. Druhým spolupracujícím subjektem se stala, překvapivě, místní základní škola. Vysvětlení, jak jdou dohromady školní děti s pálenkami, je také poměrně jednoduché. Členové se usnesli, že budou vybírat vstupné od těch, kteří přijdou koštovat a nedodali vzorek k hodnocení a také prodávat při akci pivo a jiné občerstvení. Tu vyvstal problém, co s případným ziskem. Spolek v té době oficiálně neexistoval, nevedl účetnictví, proto by členové mohli snadno upadnout v podezření ze snahy o vlastní obohacení. Nakonec tedy padlo rozhodnutí věnovat zisk škole. Paní učitelky byly dotázány, zda by děti z výtvarného kroužku nevyzdobily pro potřeby akce štamprlátka a na oplátku jim byl přislíben eventuální zisk. Povedlo se a Němčická šťopka je tu s námi dodnes.

Po čtyřech ročnících Šťopky Spolek kolektivním rozumem naznal, že je třeba udělat něco také pro „lepší“ polovičky svých členů. Bedlivým pozorováním některých exemplářů bylo zjištěno, že mají raději sladké likéry, pročez byla pro ně, podle vzoru Němčické šťopky, v roce 2012 zřízena obdobná soutěž s ochutnávkou, nazvaná tentokrát Likérkošť. Akce se překvapivě opět ujala a každoročně se v podzimním období opakuje.

V průběhu roku 2013 došlo k nejhoršímu. Členové Spolku usoudili, že by bylo vhodné vyjít z illegality a dát svému spolčování právní základ. A tím začala válka – s úřady. Byly sepsány spolkové stanovy a 29. 12. 2013 svolána ustavující schůze. Počet zakládajících členů tehdy dosáhl astronomického čísla sedm. Následně byla sepsána žádost o zápis do spolkového rejstříku a podána k rejstříkovému soudu. Po několika zamítnutích byl nakonec 8. 4. 2014 Spolek pro zachování místních kulturních tradic oficiálně zaregistrován a tím se definitivně uzavřelo období ilegální spolkové činnosti.

Téhož roku se Spolek také poprvé zapojil do akcí pořádaných jinými subjekty. Nejprve to byly oslavy 50. výročí založení fotbalového oddílu TJ Sokol Němčice, kde členové vypomáhali s přípravami a při vlastní akci s obsluhou v jednom ze stánků s občerstvením. Druhou akcí byly oslavy 100. let od otevření nové školní budovy. V obou případech Spolek akce finančně podpořil.

V letech následujících plynula činnost Spolku ve znamení zaběhnutých akcí. Jedinou, "jakous-takous" nově zavedenou tradicí, se stala neohlášená a samozřejmě nevyžádaná, kulturně-blahopřejná vystoupení Spolku na oslavách jubileí jeho členů. Vystoupení dosáhla v krátké době takové proslulosti, že jubilanti raději začali termíny svých oslav před ostatními členy tajit!

Relativní poklid v činnosti Spolku byl narušen až v roce 2017, kdy se Spolek rozhodl obnovit pořádání maškarních plesů v Němčicích. Ne, že by to byla bůhvíjaká tradice, ale již několik let maškarní plesy v Němčicích nebyly a tak to riskli. A povedlo se. Spolek si dokonce připravil ve vlastní režii poměrně originální „předtančení“ – návštěvu britské královny s ukázkou výcviku její královské gardy. Vystoupení bylo natolik úspěšné, že s ním pak členové pohostinsky vystupovali ještě další dvě sezóny na plesech v okolí. Od té doby má maškarní ples své pevné místo v obecním kalendáři akcí. Ejhle, další tradice.

A jak se Spolku to obnovování místních tradic dařilo, pustil se hned příští rok do úkolu nejtěžšího a nejsložitějšího – obnovení masopustních průvodů v Němčicích. Už od počátku bylo jasné, že organizace akce takového rozsahu daleko přesahuje možnosti sedmi členů Spolku, proto se začal hledat spolupachatel. Nakonec se našel v místním Spolku divadelních ochotníků Šlegl, jehož členové si s myšlenkou na obnovení Masopustu také pohrávali. Pomoc přislíbil také Sbor dobrovolných hasičů a od počátku byli k akci přizváni i „externí odborní poradci“. Přípravy trvaly zhruba čtvrt roku, až nakonec došlo 10. 2. 2018 k obnovení tradičních masopustních průvodů v Němčicích. I přes počáteční obavy se nakonec akce ukázala jako velmi úspěšná a občanstvem všeobecně podporovaná. Vznikla tak ale poněkud vražedná kombinace pátečního maškarního plesu, plynule přecházejícího do sobotního masopustního průvodu, s pokračováním do poprůvodového večerního posezení na sále kulturního domu. To však nikomu nevádí, hlavní je, že byla další tradice obnovena.

Hlavně pod dojmem Masopustu členové Spolku po zralé úvaze seznali, že sedm, v té době vlastně již pouze šest, členů je počet sice pěkný, nicméně zoufale nedostatečný. Proto padlo rozhodnutí kooptovat čtyři nové členy, kteří se dlouhodobě dobře osvědčovali při předchozích spolkových akcích. Tímto aktem vzrostla členská základna na celých deset členů.

V roce 2018 stojí za připomenutí ještě jedna akce, tentokrát vážná. V předvečer 100. výročí založení Československé republiky zasadili členové Spolku na volném pozemku mezi kulturním domem a kaplí „Lípu republiky“. Snad z ní vyroste pěkný strom, který bude toto výročí připomínat i dalším generacím.

Zatím poslední spolkovou novinkou je Adventní výstava. Dlužno podotknout, že pro devět mužských členů Spolku je to akce obtížně uchopitelná. Naštěstí jsou od nich požadovány pouze vysoce odborné práce typu „přines, podej, podrž,..“ a o vše ostatní se starala jediná ženská členka spolku s „drahými“ polovičkami ostatních členů za vydatné pomoci paní učitelek ze školy. Protože se mužští členové Spolku cítili poněkud ostrčení a dá se říci i podcenění, připravili pro návštěvníky výstavy kulturní program – divadelní představení pohádky Popoluška v původním slovenském znění se simultánním překladem do znakového jazyka. Je trochu škoda, že ji některé děti nemohly sledovat až do konce, ale jejich hysterický pláč rušil umělce i diváky, a proto je rodiče museli utěšovat mimo sál.

Spolek má k dnešnímu dni deset členů. Většina z nich má, podle svých vloh, přidělenou jednu, někteří i více, funkcí. Spolek má kromě předsedy i svého meteorologa, šenka, druhého šenka, hlásnou hubu, poetu a od letošního roku dokonce i baču.

Tím končí povídání o historii našeho Spolku. Víím, že ve společnosti ostatních němčických spolků, vzniklých v předminulém století, je SZMKT pouhým pubertákem, přesto se snaží přispívat ke spolkovému životu v obci co nejlépe. A dokonce už nám přestalo vadit i to, že nás někteří spoluobčané nazývají BFLMPSVZ.

František Šauer – předseda SZMKT
(říjen 2020)